

Prima instanță: Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău, judecător – A. Spoială

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – S. Caitaz, A. Nogai, A. Doga

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție, judecători – Iu. Sîrcu, V. Clevadi, Iu. Oprea, I. Druță, T. Chișca-Doneva

Instanța de revizuire: Curtea Supremă de Justiție, judecători – T. Chișca-Doneva, Sv. Moldovan, Iu. Bejenaru, N. Craiu, V. Burduh

DECIZIE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Galina Stratulat,
Iurie Bejenaru,
Dumitru Mardari,
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de SA „Tutun-CTC”,
în cauza civilă la cererea înaintată de Victor Daniliuc împotriva SA “Tutun-CTC” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului,

împotriva deciziei din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de SA “Tutun-CTC”, fiind menținută hotărârea din 19 noiembrie 2013 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 20 septembrie 2013, Victor Daniliuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA “Tutun-CTC”, solicitând anularea ordinului cu privire la concediere nr. 128cu din 08 iulie 2013, restabilirea în funcția de mechanic-reglor la mașini de țigarete „Șmermund”, încasarea prejudiciului material cauzat în legătură cu concedierea ilegală, ce constă din plata unei despăgubiri pentru absența forțată de la muncă în mărime nu mai mică decât un salariu mediu lunar și care conform calculelor constituie suma de 39 813, 86 lei, a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei, a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale în comisie în sumă de 1 217 lei și a cheltuielilor suportate pentru asistența juridică în sumă de 5 000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că începând cu luna ianuarie 1971, a activat în cadrul SA „Tutun-CTC”, inițial în funcția de mașinist-reglor de capsare a țigaretelor, iar ulterior în funcția de mecanic-reglor de țigarete „Șmermund” de categoria a 5-a, până la data de 08 iulie 2013, când a fost eliberat din funcție.

În aceeași zi, a fost invitat în secția cadre de către juristul A. Grigorițchi, pentru a i se aduce la cunoștință și a semna ordinul de concediere, însă din motivul că nu și-a dorit concedierea forțată, ordinul respectiv nu l-a semnat.

Potrivit reclamantului, metoda concedierilor forțate prin aplicarea amenințărilor față de salariați a devenit o practică bine organizată de administrația SA „Tutun-CTC”, prin intermediul juristului, iar în privința sa concedierea forțată a început încă din 05 iulie 2013, însă din motiv că nu a acceptat concedierea din proprie inițiativă, juristul A. Grigorițchi a purces la metoda de examinare a stării sale de sănătate, având pentru aceasta o înțelegere prealabilă cu medicul.

Ulterior, la 10 iulie 2013, a primit o scrisoare oficială de la SA „Tutun-CTC” cu nr. 11/794 din 09 iulie 2013, prin care a fost invitat pentru a semna ordinul de concediere și a primi carnetul de muncă. Astfel, conținutul ordinului de concediere i-a devenit cunoscut reclamantului din înscrierile făcute în carnetul de muncă, pe care l-a primit la 10 iulie 2013, iar copia ordinului de concediere nr. 128cu din 08 iulie 2013 l-a primit, prin intermediul oficiului poștal, la 19 august 2013.

Reieșind din înscrierile efectuate în carnetul de muncă și ordinul de concediere, susține că a fost concediat la 08 iulie 2013 în temeiul art. 86 alin. 1 lit. d) din Codul muncii, care admite concedierea salariatului din inițiativa angajatorului în cazul constatării faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza stării de sănătate, în conformitate cu certificatul medical, însă, afirmă că extrasul de pe fișa bolnavului Forma nr. 027/2 (în baza constatărilor diagnostice a medicilor examinatori din 05 iulie 2013: neurolog, oftalmolog, ORL, surdolog profpatolog, ECG spirometria și concluzia medicului Tabur Rodica) a fost semnat de către vice-directorul Spitalului Republican, N. Frunze, la 09 iulie 2013.

Reclamantul consideră că sintagma precum că el nu corespunde muncii prestate din cauza stării de sănătate în conformitate cu certificatul medical, a fost înscrisă în ordinul de concediere înainte de examinarea sa medicală de către comisia medicală și concluzionarea înscrierilor acestora.

Astfel, ordinul cu privire la concedierea sa nr. 128cu din 08 iulie 2013, este ilegal și emis contrar prevederilor Codului muncii, or, reclamantul nu putea fi concediat în baza art. 86 alin. (1) lit. d) din Codul muncii până la eliberarea concluziei medicale din 09 iulie 2013, cu recomandările respective. La fel, și concluzia făcută în baza expunerilor medicilor examinatori este prematură și nu corespunde stării sale de sănătate, deoarece în toată perioada de activitate la SA „Tutun-CTC”, nu a avut probleme de sănătate, nu suferă de boli cronice și nu a fost spitalizat în instituțiile medicale de staționar pentru a urma cursuri de tratament medical, iar bolile depistate în cadrul controlului medical efectuat la comandă sub conducerea Rodicăi Tabur, nu au nici o legătură cauzală cu condițiile nocive atribuite și nu-i creează pericol pentru sănătate și viață.

Reieșind din cele expuse, reclamantul a solicitat anularea ordinului cu privire la concediere nr. 128cu din 08 iulie 2013, restabilirea sa în funcția de mechanic-reglor la mașini de țigarete „Șmermund”, și încasarea prejudiciului material cauzat în legătură cu concedierea ilegală, ce constă din plata unei despăgubiri pentru absența forțată de la muncă în mărime nu mai mică decât un salariu mediu lunar și care conform calculelor constituie 39 813, 86 lei, a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale

în comisie în mărime de 1 217 lei și a cheltuielilor suportate pentru asistența juridică în mărime de 5 000 lei.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2013 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, cererea de chemare în judecată depusă de Victor Daniliuc a fost admisă parțial, fiind anulat ordinul nr. 128cu din 08 iulie 2013 „Cu privire la concediere”. A fost restabilit Victor Daniliuc în funcția de mechanic-reglor la mașini de țigarete „Șmermund” și încasat de la SA „Tutun-CTC” în beneficiul lui Victor Daniliuc suma de 39 813,36 lei cu titlu de prejudiciu conform art. 90 alin. (2) lit. a) din Codul muncii, suma de 9045,20 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 6317 cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de SA „Tutun-CTC” și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 05 mai 2014, SA „Tutun-CTC” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

În motivarea recursului SA „Tutun-CTC” a invocat că, concluziile expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii și tendențioase, din care considerente decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată.

Consideră că ordinul de concediere nr. 128cu din 08 iulie 2013 este legal, deoarece conform ordinului Ministerului Sănătății nr. 132 din 17 iunie 1996, toți lucrătorii antrenați în condiții de muncă, care sunt supuși acțiunii factorilor nocivi și nefavorabili, urmează să treacă controlul medical o dată pe an, iar activitatea de mașinist-reglor, ca și alte funcții din cadrul SA „Tutun - CTC” reprezintă activități cu factori nocivi și nefavorabili.

Astfel, în perioada lunii octombrie 2012, toți salariații întreprinderii au fost supuși controlului medical obligatoriu, conform ordinului întreprinderii nr. 92 din 22 octombrie 2012. Ca rezultat, la 30 noiembrie 2012, a fost întocmit Actul final al rezultatelor examenului medical periodic al lucrătorilor de la întreprinderea SA „Tutun – CTC”, elaborat de SPB „Constructorul” și înregistrat la Centrul de sănătate publică din Chișinău la 21 decembrie 2012, iar în pct. 2.5 al Actului final „persoane care necesită transfer permanent la alt lucru în legătură cu starea sănătății” la subpunctul 86 este indicată și familia dlui Victor Daniliuc, fapt ce se confirmă prin extrasul din 21 ianuarie 2013.

Cu referire la pct. 25 al Hotărârii Plenului CSJ „Cu privire la practica judiciară a examinării litigiilor care apar în cadrul încheierii, modificării și încetării contractului individual de muncă” nr. 12 din 03 octombrie 2005, recurentul a subliniat că în situația în care se constată, prin certificat medical eliberat de către instituția medicală abilitată, că salariatul nu mai corespunde exigențelor medicale de ordin fizic sau psihic pentru exercitarea funcției sau a meseriei respective, unitatea are obligația de a oferi salariatului o altă muncă mai ușoară, care nu este contraindicată medical (art. 74 alin. (2) din Codul muncii). Dacă salariatul refuză transferul prin exprimarea voinței în formă scrisă, acesta va fi concediat în baza art. 86 alin. (1) lit. x) din Codul muncii, iar dacă în statul de funcții sau meserii al unității lipsește un loc de muncă corespunzător sau există, dar nu este vacant, salariatul va fi concediat în baza art. 86 alin. (1) lit. d) din Codul muncii, cu excepția cazurilor prevăzute de art. 76 lit. m) din Codul muncii.

Respectiv, conform statelor de personal ale întreprinderii pentru anul 2013, locuri vacante la momentul concedierii intimatului nu existau, iar în scopul respectării domeniului securității și sănătății în muncă între angajator și salariat, a fost emis ordinul nr. 386cu din 06 iunie 2013, „cu privire la preavizare”, prin care Victor Daniliuc a fost preavizat despre faptul că nu corespunde muncii prestate din cauza stării de sănătate în conformitate cu certificatul medical din 21 ianuarie 2013.

Ca rezultat, la 08 iulie 2013, a fost emis ordinul nr. 128cu „cu privire la concedierea dlui Victor Daniliuc din funcția de mașinist-reglor, începând cu data de 08 iulie 2013, cu achitarea deplină a indemnizației pentru concediul nefolosit în perioada de 04 ianuarie 2012 – 08 iulie 2013, ordinul fiindu-i adus la cunoștință intimatului, însă acesta a refuzat să-l semneze, fapt confirmat prin procesul - verbal de refuz din 08 iulie 2013.

Potrivit recurentului, instanța de apel eronat a menținut hotărârea primei instanțe, doar din motiv că, Raportul de constatare medico-legală nr. 309 din 02 septembrie 2013, este o probă față de care nu au fost stabilite careva circumstanțe de inadmisibilitate, sau care ar fi combătute prin alte probe, respingând ca probă Actul final al rezultatelor examenului medico-legal periodic al lucrătorilor elaborat de SPB „Constructorul”. Or, în conformitate cu dispozițiile legale nici o probă nu are o valoare mai dinainte stabilită, iar Raportul menționat urma a fi apreciat, în conformitate cu legislația procesuală, sub aspectul exactității, obiectivității și plenitudinii cercetărilor, precum și al eficienței și caracterului fundamental al metodelor de cercetare folosite la efectuarea expertizei, concluziile expertului nefiind obligatorii pentru instanța de judecată, deoarece Actul final al rezultatelor examenului medical periodic al lucrătorilor de la SA „Tutun -CTC” elaborat de SPB „Constructorul” a fost întocmit de 10 colaboratori medicali, dintre care 8 medici, un șef de secție și un director medical, fapt confirmat și prin răspunsul nr. 326/34 din 28 octombrie 2013.

De asemenea, intimatul, fiind preavizat prin ordinul nr. 386cu din 06 iunie 2013, cu o lună înainte de concedierea sa, în legătură cu faptul că nu corespunde muncii prestate din cauza sănătății sale, a avut posibilitatea să-și declare dezacordul său față de concluziile medicale stabilite în Actul final, prin înaintarea unei cereri cu privire la solicitarea efectuării unei expertize comune în vederea evaluării capacității de muncă în funcția deținută, de către Consiliul Național pentru Determinarea Dezabilității și Capacității de Muncă, care în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 65 din 23 ianuarie 2013, este unica instituție abilitată de a evalua capacitatea de lucru a angajatului. Lipsa unor astfel de acțiuni din partea intimatului constituie o acceptare tacită a concluziilor medicale, expuse de către grupul de medici în Actul final al rezultatelor controlului medical din 30 noiembrie 2012, cu atât mai mult că, concluzia medicilor menționați în cazul salariatului, Victor Daniliuc a fost reconfirmată și de medicul profpatolog, Țabur Rodica, la 05 iulie 2013, din cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican.

Mai mult, intimatul a fost supus controlului medical la întreprindere în perioada lunii octombrie 2012, iar raportul de constatare medico-legală nr. 309, efectuat de Centrul de medicină legală, datează cu 02 septembrie 2013, adică cu aproximativ un an diferență, lucru care generează o bănuială rezonabilă, or, în timp de un an, starea sănătății intimatului putea fi îmbunătățită. Astfel, menționează că starea sănătății lui Victor Daniliuc, stabilită prin raportul de constatare medico-legal nr. 309, nu

corespunde cu situația constatată prin Actul final al rezultatelor examenului medical periodic al lucrătorilor de la întreprinderea SA „Tutun-CTC”, elaborat de SPB „Constructorul”, iar raportul respectiv prin prisma Regulamentului Centrului de Medicină Legală aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 58 din 04 februarie 2010, nu poate stabili dacă persoana corespunde sau nu funcției deținute, sau poate activa salariatul în continuare în funcția ocupată, deoarece astfel de atribuții Centrul nu are.

În circumstanțele menționate, experții și-au depășit atribuțiile când s-au expus asupra faptului că-i permit salariatului întreprinderii, Victor Daniliuc, activitatea în continuare în funcția de mecanic la SA „Tutun-CTC”, neavând în acest sens nici un document, care ar confirma condițiile de muncă ale salariatului, inclusiv: fișa de evaluare a condițiilor de muncă la întreprindere, fișa de lucru de mașinist-reglor și parametri tehnici a mașinii de producere și împachetare a țigărilor.

Mai mult, potrivit recurentului, unicul organ care poate efectua expertizarea și reexpertizarea cetățenilor pentru determinarea capacității de muncă este Consiliul Național pentru Determinarea Dezabilității și Capacității de Muncă, fapt stabilit în anexa 2, pct. 5, subpct. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63 din 23 ianuarie 2013.

Astfel, prima instanță a admis acțiunea, bazându-se doar pe Raportul de constatare medico-legală nr. 309, în pct. 3 al căruia se indică că, intimatul poate lucra în funcția de mecanic și nu de mașinist-reglor, însă obiectul litigiului a fost restabilirea lui Victor Daniliuc în funcția de mașinist-reglor și nu în funcția de mecanic, iar întreprinderea nu deține și nu deținea în statele de personal funcția de mecanic, iar Conform Clasificatorului ocupațiilor din RM funcția de mecanic și funcția de mașinist-reglor sunt funcții total diferite. La fel, funcția de mașinist-reglor din cadrul Direcției producere al SA „Tutun - CTC” reprezintă activități cu condiții de muncă grele și vătămătoare, fapt ce se confirmă prin codul nr. DA.16.A.014 din Lista - tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1487 din 31 decembrie 2004 „cu privire la aprobarea Listei - tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare”. Conform. 4 al Hotărârii Guvernului nr. 1487, mărimile concrete ale sporurilor de compensare, în cuantumurile negociate anual în Convenția colectivă (nivel național), se stabilesc în funcție de gradul de nocivitate al lucrărilor îndeplinite, determinat în temeiul Regulamentului cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1335 din 10 octombrie 2002.

În așa mod, Victor Daniliuc primea adaos la salariu în sumă de 210 lei lunar, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 335 din 10 octombrie 2002, iar faptul că condițiile grele și nocive se asimilează cu condițiile nefavorabile de muncă este prevăzut în tabelul pct. 5 al Hotărârii Guvernului nr. 1335 din 10 octombrie 2002.

Ca rezultat, la 17 ianuarie 2011, a fost elaborat contractul colectiv de muncă la nivelul SA „Tutun-CTC” pentru anii 2011 - 2015, unde la capitolul III, pct. 3.5 a fost prevăzută modalitatea de calcul a sporului la salariu în conformitate cu

prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1335. Iar conform Fișei de evaluare a condițiilor de muncă la întreprindere la mașinile de împachetare a țigaretelor „Șmermund”, nivelul de nocivitate este de 4,125, ceea ce reprezintă un nivel ridicat de nocivitate, respectiv, locul de muncă al intimatului este cu factori nocivi, ceea ce nu-i permitea activitatea lui Victor Daniliuc în continuare în funcția de mașinist-reglor.

Prin decizia din 01 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul depus de SA „Tutun-CTC”, a fost casată decizia din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 19 noiembrie 2013 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău și a fost emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea din 25 februarie 2015 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Victor Daniliuc împotriva deciziei din 01 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție.

La 01 august 2019, Agentul guvernamental al Republicii Moldova, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 01 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, recunoașterea expresă a încălcării dreptului reclamantului garantat de art. 6 § 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, casarea deciziei din 01 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, examinarea recursului depus de SA „Tutun-CTC” în prezența părților și în cadrul unei ședințe publice doar după notificarea corespunzătoare a reclamantului despre cererea de recurs, adoptarea unei decizii de acordare în beneficiul reclamantului a satisfacției echitabile pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a art. 41 din Convenție într-un quantum proporțional cu cel acordat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa în calitate de despăgubire pentru orice tip de prejudiciu moral și/sau material, inclusiv costuri și cheltuieli de judecată.

În motivarea cererii de revizuire s-a indicat că, la 13 martie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova (în continuare Curtea Europeană sau Curtea) cererea Daniliuc vs Moldova (nr. 16137/15). Curtea a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, rezumate de către Grefa Curții Europene. De asemenea, Curtea a propus Guvernului să ajungă la un acord de reglementare amiabilă a prezentei cauze.

Așadar, în baza art. 11 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, Guvernul a considerat judicioasă procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze, inițiind-o la 11 aprilie 2019, în timp ce înaintarea prezentei cereri de revizuire constituie o condiție necesară pentru soluționarea pe cale amiabilă a acesteia, cu scopul de a remedia încălcarea dreptului lui Victor Daniliuc în baza art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție care decurge din prezenta cerere pendinte în fața Curții, în modul comunicat de către aceasta.

Revizuentul a afirmat că în fața Curții, Victor Daniliuc a pretins încălcarea drepturilor sale garantate de art. 6 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, ca urmare a emiterii de către Curtea Supremă de Justiție a unei decizii în absența sa și a posibilității sale de a-și apăra propria poziție și interesele legitime.

În particular, Victor Daniliuc a pretins că prin eșecul de a fi informat despre depunerea unui recurs i-a fost încălcat dreptul de acces la justiție și, în urma emiterii unei decizii irevocabile în defavoarea sa, i s-ar fi provocat un prejudiciu material considerabil, motiv pentru care acesta a insistat că a avut loc și încălcarea dreptului la respectarea proprietății sale.

Totodată, revizuentul a menționat că în jurisprudența sa, Curtea a statuat că dreptul la un tribunal este o componentă esențială a sistemului de garanții instituit prin art. 6 § 1 din Convenție, pentru ca orice persoană care este parte într-un proces civil să beneficieze de un proces echitabil. Printre altele, în cauza *Bellet v. Franța* (hotărârea nr. 23805/94, 4 decembrie 1995, § 38), Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie concret și efectiv. Eficiența dreptului de acces impune ca persoana să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act considerat că ar constitui o ingerință în drepturile sale. Legislația referitoare la formalitățile și termenele care trebuie respectate pentru a formula o cerere vizează asigurarea unei administrări adecvate a justiției și, în special, respectarea principiului securității raporturilor juridice. Astfel, normele respective și aplicarea lor nu trebuie să împiedice justițiabilii în utilizarea unei căi de atac disponibile.

Cu referire la circumstanțele prezentei cauze, a precizat că Curtea Supremă de Justiție a emis o decizie de admitere a recursului declarat de SA „Tutun CTC” în lipsa referinței depuse de Victor Daniliuc, deși la materialele dosarului național există o scrisoare a Curții Supreme de Justiție de notificare a reclamantului despre necesitatea depunerii referinței obligatorii la recursul declarat de către SA „Tutun CTC”.

De asemenea, a fost menționat faptul că la dosar nu există vreo probă care ar atesta faptul că Victor Daniliuc ar fi cunoscut despre depunerea unei cereri de recurs de către SA „Tutun CTC” și examinarea acesteia de către Curtea Supremă de Justiție, precum și despre necesitatea depunerii unei referințe în acest sens.

Revizuentul a declarat că în circumstanțele descrise se poate reține prezumția că Victor Daniliuc nu fusese în cunoștință de cauză despre depunerea unui recurs împotriva unei decizii în favoarea sa și, astfel, dânsul nu a beneficiat de posibilitatea clară și concretă de acces la o instanță de judecată în vederea formulării poziției sale asupra chestiunilor de drept (a se vedea *Brumărescu v. România [MC]*, nr. 28342/95, §§ 61-62, CEDO 1999-VII; *mutatis mutandis*, *Ziliberberg v. Republica Moldova*, nr. 61821/00, §§ 37-42, 1 februarie 2005; *Godorozea v. Republica Moldova*, nr. 17023/05, § 32, 6 octombrie 2009).

Având în vedere faptul că totuși Curtea Supremă de Justiție a admis recursul SA „Tutun CTC” în lipsa referinței depuse de Victor Daniliuc și a emis o decizie în defavoarea acestuia, se notează că, la caz a fost necesară audierea pozițiilor tuturor participanților la proces, inclusiv a reclamantului, prin informarea certă a acestuia cu referire la înaintarea cererii de recurs și, după caz, prin citarea în modul corespunzător despre ședința de judecată.

În final, revizuentul a precizat că chestiunile cu privire la accesul la instanță în vederea formulării poziției sale asupra chestiunilor de drept a fost abordată de Curtea Europeană în cauza *Godorozea*, unde s-a constatat o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție, în care s-a reținut că, „în practică, instanțele naționale nu acceptă în calitate de probă suficientă, proba ce confirmă doar faptul expedierii unei scrisori de către instanța de judecată și cer doavada recepționării”.

În cele din urmă, Guvernul nu a demonstrat că reclamantul în speță a fost citat în modul corespunzător la ședința din 01 octombrie 2014, în conformitate cu legislația și practica națională.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a constatat încălcarea dreptului lui Victor Daniliuc garantat de articolele 6 § 1 și a Articolului 1 din Protocolul 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. S-a admis cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova. S-a casat decizia din 01 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă la acțiunea depusă de Victor Daniliuc împotriva Societății pe Acțiuni „Tutun-CTC” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului și s-a reținut prezenta cauză în procedura Curții Supreme de Justiție pentru reexaminarea în ordine de recurs a recursului depus de SA „Tutun-CTC” împotriva deciziei din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. S-a dispus că revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, prin intermediul Guvernului Republicii Moldova.

Astfel, în urma admiterii cererii de revizuire a Agentului Guvernamental, Oleg Rotari, Colegiul lărgit urmează să examineze recursul declarat de SA „Tutun-CTC” împotriva deciziei din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Întru remedierea prioritară a încălcării drepturilor reclamantului, semnalate de către Agentul Guvernamental în cererea sa de revizuire, la 09 decembrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat lui Victor Daniliuc și reprezentantului său, Grigore Păduraru, copia recursului din 05 mai 2014, cu solicitarea de a se expune asupra lui printr-o referință (f.d. 59, vol. III), acesta fiind recepționat de către Grigore Păduraru la 11 decembrie 2019 (f.d. 60, vol. III).

La 03 ianuarie 2020, Victor Daniliuc și reprezentantul său, Grigore Păduraru au depus o referință asupra recursului declarat de către SA „Tutun-CTC”. Pe lângă faptul că s-au reiterat circumstanțele cauzei, în referință s-au indicat și cerințele care au fost formulate în fața CtEDO cu privire la reparația echitabilă în sensul art. 41 al CEDO.

Examinând materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră necesar de a respinge recursul înaintat de SA „Tutun-CTC” și de a menține decizia instanței de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Astfel, Agentul guvernamental al Republicii Moldova a menționat despre faptul că, la 13 martie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Daniliuc vs Moldova (nr. 16137/15). Curtea

a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, rezumate de către Grefa Curții Europene. De asemenea, Curtea a propus Guvernului să ajungă la un acord de reglementare amiabilă a prezentei cauze.

Astfel, în fața Curții, Victor Daniliuc a pretins încălcarea drepturilor sale garantate de art. 6 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, ca urmare a emiterii de către Curtea Supremă de Justiție a unei decizii în absența sa și a posibilității sale de a-și apăra propria poziție și interesele legitime.

În contextul jurisprudenței Curții, garanțiile unui proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 CEDO, implică, potrivit principiului contradictorialității, dreptul părților la proces de a lua cunoștință de orice document sau observație prezentată judecătorului și de a o discuta, dacă este necesar (*Baccichetti v. Franța*, nr. 22584/06, § 30).

De altfel, conform jurisprudenței Curții, în cadrul soluționării problemelor citării neadecvate, s-a punctat că „în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare.” (*Russu v. Moldova* (no. 7413/05), *Godorozea v. Republica Moldova* (nr. 17023/05)). Curtea a remarcat că luând în considerare că Curtea Supremă de Justiție inversase hotărârea pronunțată de către instanța inferioară în favoarea reclamantei, ea a trebuit să fie audiată personal (*Godorozea v. Republica Moldova* (nr. 17023/05)).

De asemenea, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evocă prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Subsecvent, Colegiul lărgit notează că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat, având în vedere principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

În așa mod, întru remedierea prioritară a încălcării drepturilor reclamantului, la 09 decembrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat lui Victor Daniliuc și reprezentantului său, Grigore Păduraru, copia recursului din 05 mai 2014, cu solicitarea de a se expune asupra lui printr-o referință (f.d. 59, vol. III), acesta fiind recepționat de către Grigore Păduraru la 11 decembrie 2019 (f.d. 60, vol. III).

La 03 ianuarie 2020, Victor Daniliuc și reprezentantul său, Grigore Păduraru au depus o referință asupra recursului declarat de către SA „Tutun-CTC”.

Conjunctura circumstanțelor expuse supra, precum și faptul inițierii unei proceduri de reglementare pe cale amiabilă a cauzei, aspect redat în cererea de revizuire a Agentului Guvernamental, a impus admiterea cererii de revizuire împotriva deciziei din 01 octombrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, cu reținerea cauzei în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs, la recursul declarat de SA „Tutun-CTC” împotriva deciziei din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Totodată, ținând cont de faptul că prin necomunicarea lui Victor Daniliuc a recursului declarat de SA „Tutun-CTC”, i-a fost lezat reclamantului dreptul al un proces echitabil, fapt constatat de către Curtea Europeană, precum și datorită faptului admiterii cererii de revizuire a Agentului Guvernamental, Colegiul lărgit va examina cererea de recurs în fond.

Pe cale de consecință, Colegiul lărgit, verificând și analizând afirmațiile recurentului sub aspectul legalității și temeiniciei soluției instanței de apel, constată că argumentele recursului nu și-au găsit confirmare în instanța de recurs, fapt din care rezultă că instanța de apel, în corespundere cu exigențele stabilite de art. 6 al Convenției Europene, a pronunțat o decizie motivată și întemeiată.

Reieșind din materialele cauzei, Victor Daniliuc a fost angajat în cadrul întreprinderii SA „Tutun-CTC” în funcția de mașinist-reglor. Ulterior, la 08 iulie 2013, a fost emis ordinul nr.128cu „Cu privire la concediere”, prin care intimatul a fost concediat în temeiul art.86 alin.(1) lit.d) din Codul muncii. La baza concedierii au stat: actul final al rezultatelor examenului medical periodic nr.04/5-5691 din 21 decembrie 2012; certificatul medical din 29 octombrie 2012; ordinul nr. 386cu din 06 iunie 2013.

Instanța de recurs susține opinia instanțelor inferioare, potrivit căreia ordinul contestat, emis de administrația SA „Tutun-CTC” cu privire la concedierea salariatului Victor Daniliuc, este ilegal, din care considerente întemeiat a fost anulat cu restabilirea la serviciu a lui Victor Danicliuc.

Astfel, potrivit prevederilor art. 86 alin. (1) lit. d) din Codul muncii, concedierea – desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată – se admite pentru următoarele motive: constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza stării de sănătate, în conformitate cu certificatul medical.

Întru stabilirea aptitudinii din punct de vedere medical al lui Victor Daniliuc de a efectua în continuare munca de mecanic-reglor la mașini de țigarete „Șmermund”, instanțele inferioare just au reținut ca probă raportul de constatare medico-legală nr. 309 început la 02 septembrie 2013 și terminat la 09 septembrie 2013 (f.d.40-42, vol. I), potrivit căruia: bolile depistate, neavând legătură cauzală cu condițiile nocive atribuite, dar și necreând pericol pentru sănătatea și viața lui Victor Daniliuc sau a persoanelor din jur, în specificul activității profesionale a lui Victor Daniliuc, permit activitatea în continuare în calitate de mecanic-reglor la SA „Tutun-CTC”.

Instanța de recurs nu poate reține argumentul recurentului cu privire la faptul că raportul de constatare medico-legală menționat nu corespunde realității, or Centrul de Medicină Legală este o instituție specială, fiindu-i conferite prin lege atribuții

speciale de efectuare a unei constatări medico-legale, în vederea examinării unei pricini civile ce ține de starea sănătății unui participant la proces pentru luarea unei decizii juste. Din aceste considerente, concluzia instanțelor inferioare de a pune la baza hotărârii acest raport de constatare medico-legală, este una corectă în opinia Colegiului lărgit.

Mai mult, este de menționat faptul că factorii nocivi enumerați de către funcționarii Spitalului Clinic Republican în concluzia sa (f.d. 70-71, vol. I) și factorii nocivi examinați în raportul de constatare medico-legală nr. 309 început la 02 septembrie 2013 și terminat la 09 septembrie 2013, sunt aceiași: condiții de zgomot, praf, timp de noapte.

Totodată, lipsa temeiului pentru concediere – a necorespunderii dintre funcția exercitată de către intimat și starea lui de sănătate, a afectat toată procedura de concediere a lui Victor Daniliuc în temeiul art. 86 alin. (1) lit. d) din Codul muncii.

Cu referire la argumentul privind restabilirea intimatului în funcția de mecanic și inexistența în statele de personal ale recurentului a unei astfel de funcții, Colegiul lărgit ține să menționeze că acesta este neîntemeiat, or, potrivit dispozitivului hotărârii din 19 noiembrie 2013 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, Victor Daniliuc a fost restabilit în funcția deținută până la concediere – mecanic-reglor la mașini de țigarete „Șmermund”.

În ceea ce privește stabilirea de către Curtea Supremă de Justiție a unei compensații pecuniare concrete, pentru încălcarea drepturilor lui Victor Daniliuc, garantate de Convenție, Colegiul a reținut că aceasta se va suprapune cu atribuțiile funcționale stabilite prin lege pentru Agentul Guvernamental și, ca urmare, există riscul depășirii limitelor de competență prevăzute prin mandatul instituțional al instanței judecătorești supreme.

Agentul Guvernamental nu a prezentat instanței de judecată propuneri concrete, cu sume certe pentru a fi adjudecate în beneficiul victimelor încălcării, operând cu termeni generali și sugerând o limită de discreție prea mare pentru completul de judecată investit cu judecarea acestui caz, și drept consecință, revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de către Agentul guvernamental, în condițiile art. 11 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul Guvernamental.

În atare circumstanțe, Colegiul lărgit reține recursul declarat de SA „Tutun-CTC” ca fiind declarativ și neîntemeiat, necesitând a fi respins, or soluția instanței de apel din 06 martie 2014 este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea exigențelor prevăzute de lege.

Totodată, instanța de recurs notează că pronunțarea asupra altor obiecții invocate în cererea de recurs este inoportună în situația în care instanța de apel, la examinarea cauzei în ordine de apel, a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, a determinat cadrul legal aplicabil litigiului, a analizat și a apreciat materialul probatoriu la justa lui valoare, în așa fel nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi.

Deci, în contextul dat, ținând cont de natura juridică a litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că instanța de apel a examinat principalele întrebări juridice puse în fața instanței prin pretențiile și obiecțiile părților procesului și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința tuturor motivelor invocate cu privire la fondul cauzei civile.

Prin urmare, instanța de apel, cu referire la ansamblul de probe prezentate și analizate, corect a concluzionat să mențină hotărârea primei instanțe. Or, în conformitate cu art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probele sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii, iar potrivit art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, s-a stabilit cert că, instanța de apel a pronunțat o decizie legală, bazată pe materialul probatoriu administrat și cadrul legal aplicabil speței. Totodată, a stabilit corect raportul dedus judecății, probelor prezentate dându-le o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, în așa fel, decizia fiind adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale participanților la proces.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de SA „Tutun-CTC”, și a menține decizia din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de SA „Tutun-CTC”.

Se menține decizia din 06 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea înaintată de Victor Daniliuc împotriva SA “Tutun-CTC” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru,

Dumitru Mardari,

Nicolae Craiu